

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2026/12
KARAR NO : 2026/85
KARAR TR : 16/02/2026

ÖZET: Irak uyruklu olan davacının, 6458 sayılı Kanun uyarınca haksız ve hukuka aykırı ekilde idari gözetim altında tutuldu undan bahisle u radı ı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açtı ı davanın, ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : A. A. S. A.
Vekili : Av. . H. Ç.
Davalılar : 1- anlıurfa Valili i (dari Yargıda ve Adli Yargıda)
2-Kırklareli Valili i (Adli Yargıda)
Vekili : Av. H. E. G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Irak uyruklu olan müvekkilinin, 24/04/2023 ile 17/12/2023 tarihleri arasında anlıurfa ilinde bulunan geri gönderme merkezinde haksız ve hukuka aykırı ekilde idari gözetim altında tutuldu undan bahisle, 82.000 TL maddi, 100.000 TL manevi olmak üzere toplam 182.000 TL tazminatın idari gözetimin ba ladı ı tarih olan 24/04/2023 tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle Kırklareli Valili ine idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. Edirne dare Mahkemesi 27/02/2024 tarih ve E.2024/392, K.2024/718 sayılı kararı ile, uyu mazlı ın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait oldu u gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermi ; söz konusu kararın istinaf edilmesi üzerine, stanbul Bölge dare Mahkemesi 9. dari Dava Dairesi 21/05/2024 tarih ve E.2024/1533, K.2024/1276 sayılı kararıyla; idari i lemden kaynaklanan tam yargı davası niteli indeki uyu mazlı ın görüm ve çözüm yerinin, ileri sürülen zararı do uran idari uyu mazlı ı çözümlenmeye yetkili idare mahkemesi olan anlıurfa dare Mahkemesi oldu u gerekçesiyle; davacının istinaf ba vurusunun kabulüne, Edirne dare Mahkemesinin 27/02/2024 tarih ve E.2024/392, K.2024/718 sayılı kararının kaldırılmasına, yeniden yargılama yapılması amacıyla dosyanın 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 5. fıkrası uyarınca Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermi tir.

3. Edirne dare Mahkemesi 14/06/2024 tarih ve E.2024/1532, K.2024/1930 sayılı kararı ile, idari i lemden kaynaklanan tam yargı davası niteli indeki uyu mazlı ın görüm ve çözüm yerinin, ileri sürülen zararı do uran idari uyu mazlı ı çözümlenmeye yetkili idare

mahkemesi olan anlıurfa dare Mahkemesi oldu u gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine, dava dosyasının uyu mazlı n çözümünde yetkili olan anlıurfa dare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermi tir.

4. anlıurfa 3. dare Mahkemesi 16/07/2024 tarih ve E.2024/1024, K.2024/1067 sayılı kararı ile, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun 21/01/2014 tarih ve 160 sayılı kararı ile bu davaların görüm ve çözümü için anlıurfa 1. dare Mahkemesinin yetkili kılındı ı, dava konusu tazminat isteminin 6458 sayılı Kanunun uygulanmasından kaynaklanması sebebiyle, anlıurfa 1. dare Mahkemesi esasına kaydedilmesi gerekirken, i bu dava dosyasının hatalı tevzii nedeniyle Mahkemelerinin esasına kaydedildi i gerekçesiyle; mahkeme esasına hatalı tevzi nedeniyle kaydedilen dava dosyasının esas kaydının kapatılmasına, dava dosyasının anlıurfa 1. dare Mahkemesine tevzi edilmek üzere tevzi bürosuna gönderilmesine, karar vermi tir .

5. anlıurfa 1. dare Mahkemesi 29/07/2024 tarih ve E.2024/1024 K.2024/1439 sayılı kararı ile, uyu mazlı n görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait oldu u gerekçesiyle, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermi ; söz konusu kararın istinaf edilmesi üzerine Gaziantep Bölge dare Mahkemesi 4. dari Dava Dairesi 13/02/2025 ve tarih E.2024/1969 K.2025/194 sayılı kararıyla, davacının do du unu iddia etti i zararların nedeni olan i lem, anlıurfa 1 Göç dairesi tarafından alınan idari gözetim kararının uzatılması i lemi oldu undan hasım mevkine anlıurfa 1 Göç dairesi Müdürlü ünün (anlıurfa Valili i) alınması gerekti i gerekçesiyle anlıurfa 1. dare Mahkemesince verilen 29/07/2024 tarih ve E.2024/1024, K.2024/1439 sayılı karar hukuka uygun bulundu undan, istinaf ba vurusunun yukarıda belirtilen açıklama ile reddine karar vermi , sözkonusu karar kesinle mi tir. dare Mahkemesi kararının ilgili kısmı öyledir:

"...Dosyanın incelenmesinden, davacı hakkında sınır dı ı ve idari gözetim kararı verildi i, idari gözetim kararına kar ı anlıurfa 2. Sulh Ceza mahkemesinde dava açıldı ı ve davanın reddedildi i, sınır dı ı kararının ise Edirne dare Mahkemesinin E:2023/2150 ve K:2023/3193 sayılı kararıyla iptal edildi i, 24/04/2023 tarihinden itibaren idari gözetim altında tutuldu u iddia edilen davacının karar sonrasında 17/12/2023 tarihinde tahliye edildi i, dolayısıyla anlıurfa 1 Göç dairesi Geri Gönderme Merkezinde 24/04/2023-17/12/2023 tarihleri arasında toplam 7 ay 23 gün boyunca haksız yere idari gözetim altında tutulması nedeniyle 82.000,00-TL maddi, 100.000,00-TL manevi olmak üzere toplam 182.000,00-TL tazminatın ödenmesi istemiyle bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Uyu mazlıkta; her ne kadar tazminat isteminin, hem sınır dı ı etme kararına hem de idari gözetim altına alma kararına dayandırıldı ı görülmekte ise de 6458 sayılı Kanunun yukarıda metnine yer verilen 57. maddesinin 2. fıkrasında; hakkında sınır dı ı etme kararı alınanlardan kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giri veya çıkı kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenli i veya kamu sa lı ı açısından tehdit olu turanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınaca ı ya da 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilece i hüküm altına alındı ı, hakkında sınır dı ı etme kararı alınan yabancıyla ilgili idari gözetim kararı alma ya da idari gözetime alternatif yükümlülükler getirme hususunda idareye takdir hakkı tanındı ı anla ılmakta olup somut olayda, davacı hakkında sınır dı ı etme kararı alındıktan sonra takdir hakkının idari gözetim kararı alınmaktan yana kullanıldı ı ve davacının bu karar gere ince Geri Gönderme Merkezine sevk edildi i, dolayısıyla

davacının Geri Gönderme Merkezi'nde tutularak özgürlü ünden yoksun bırakılmasının esasen idari gözetim kararına dayandı ı ve uyu mazlı in idari gözetim kararından kaynaklandı ı anla ılmı tır.

Bu durumda; uyu mazlı in 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 57. maddesinde düzenlenen idari gözetim altına alınma i leminden kaynaklandı ı ve aynı Kanunun 57. maddesinin 6. fıkrası uyarınca idari gözetim kararlarına kar ı Sulh Ceza Hakimli i'ne ba vuru yapılabilece i açık olup hukuka uygunluk denetimi idari yargı koluna ait olmayan i lemin, hukuka aykırılı ndan kaynaklı tazminat isteminin idare mahkemelerince de erlendirilmesinin mümkün olmadı ı ve adli yargı mercileri tarafından çözüme kavu turulması gerekti i anla ıldı ndan, uyu mazlı in görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait oldu u sonuç ve kanaatine varılmı tır..."

6. Davacı vekili, bu kez aynı hukuki gerekçeye dayanarak 100.000 TL maddi ve 100.000 TL manevi tazminat olmak üzere toplam 200.000 TL tazminat istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

B. Adli Yargıda

7. anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/09/2025 tarih ve E.2025/714 K.2025/2550 sayılı kararı ile, idari i lemden kaynaklı davanın görüm ve çözümününün 2577 Sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca idari yargı yeri oldu u gerekçesiyle davanın HMK 114/1-b maddesi uyarınca reddine karar vermi , söz konusu kararın istinaf edilmesi üzerine, Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesinin 25/11/2025 tarih ve E.2025/3001 K.2025/2826 sayılı kararıyla, davacı vekilinin istinaf ba vurusu HMK 353/1-b-1 maddesi uyarınca esastan reddedilerek karar kesinle mi tir . Kararın ilgili kısmı öyledir:

"...Dava; Kırıkkale Valili i l Göç dairesi Müdürlü ü tarafından alınan idari gözetim kararı sebebiyle açılan maddi ve manevi tazminat istemine ili kindir.

Ülkemizde yargı yolları anayasa yargısı, idari yargı ve adli yargı ekinde üç ana grupta sınıflandırılmı olup idari yargı; idarenin, idare hukuku alanındaki idari faaliyetlerinden do an uyu mazlıkların çözümü ile ilgili karar veren veya bireyler ile idare arasındaki hukukî anla mazlıkları çözmeye çalı an yargı birimi olarak tanımlanabilir.

2576 sayılı Bölge dare Mahkemeleri, dare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kurulu ve Görevleri Hakkındaki Kanun ile 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nda (YUK), bölge idare mahkemesi, idare mahkemesi ve vergi mahkemelerinin i leyi i ile ilgili genel hükümler düzenlenmi , idari dava türleri, idari yargı yetkisinin sınırı ile idare mahkemesinin görevlerinin ne oldu u açıkça belirlenmi tir. YUK'un " dari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" ba lıklı 2. maddesi;

1. " dari dava türleri unlardır:

a) darî i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artla ma ve sözleşmelerinden do an uyu mazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyu mazlıklara ili kin davalar.

2. dari yargı yetkisi, idari eylem ve i lemlerin hukuka uygunlu unun denetimi ile sınırlıdır. dari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda gösterilen ekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve i lem niteli inde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.) " ekinde düzenlenmi tir.

Di er taraftan mahkemenin, davanın esası hakkında yargılama yapabilmesi (davayı esastan inceleyebilmesi) için varlı ı veya yoklu u gerekli olan hâllere dava artları denir. Bilindi i üzere, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 1. maddesine göre mahkemelerin görevi, ancak kanunla düzenlenir. Göreve ili kin kurallar, kamu düzenindedir. Anılan Kanun'un 114. maddesinin 1. bendinin (b) alt bendi gere ince yargı yolunun caiz olması dava artı olup 115. maddesine göre ise mahkeme, dava artlarının mevcut olup olmadı nı davanın her a amasında kendili inden ara tırır. Taraflar da dava artı noksanlı nı her zaman ileri sürebilirler.

dari eylem ve idari i lemi tanımlamak gerekirse; idari eylem, kamu idare ve kurumlarının kamu görevine ili kin, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptı ı olumlu veya olumsuz davranı ve fiillerden ibarettir. dari i lem ise, idari kanunlara dayanılarak yapılan muamelelerdir. derenin eylem ve i lemleri, onun kamu hukuku alanındaki kamu gücünü (kamu otoritesini) kullanarak, idare hukuku kural ve gerekleri uyarınca yaptı ı faaliyetlerin, hukuki ve maddi hayattaki görünümüdür.

dari gözetim kararı nedeni ile açılan tazminat davalarında Uyu mazlık Mahkemesince adli yargının görevli oldu u yönünde de erlendirme yapımı , Uyu mazlık Mahkemesinin anılan kararlarında gerekçe olarak, 6458 sayılı Yasada idari gözetim kararına kar ı sulh ceza hakimli ine ba vurulaca nın düzenlendi i, aynı i lemden kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılaca ı belirtilmi tir. (Uyu mazlık Mahkemesi'nin 31/10/2022 tarih, 2022/473 esas ve 2022/517 karar sayılı kararı)

Anayasa Mahkemesinin aynı idari i lem nedeni ile hak ihlali gerekçesi ile yapılan ba vurular sonucu verdi i kararlarında ise "sulh ceza hakiminin idari gözetim kararının hukuka uygun oldu una hükmetmesi durumunda 2577 sayılı Yasanın 2.maddesinde öngörülen tam yargı davasının idari gözetim kararının hukuka aykırı oldu u ikayetlerine ba lı tazminat istemi yönünden etkisiz hale gelece i anla ılmaktadır. Bu gibi hallerde sulh ceza hakiminin idari gözetim kararının hukuka uygun oldu una dair kararının kesinle mesinden itibaren süresi içinde do rudan Anayasa Mahkemesine bireysel ba vuruda bulunulabilir. Ayrıca herhangi bir idari gözetim kararı olmaksızın özgürlü ünden yoksun bırakılanların idari gözetim altına alınmı olmasından do an zararlar için do rudan idari yargı mercilerinde tam yargı davası açabilece i konusunda tereddüt bulunmamaktadır" denilmek sureti ile idari gözetim kararı halinde tazminat istemli davalarda görevli yargı yerinin 2577 sayılı Yasanın 2.maddesi uyarınca idari yargı mercileri oldu u açıkça belirtilmi tir. (Anayasa Mahkemesi'nin 03/12/2020 tarih, 2020/12454 ba vuru numaralı kararı)

Somut durumda davacı, idari gözetim kararı nedeni ile u ranıldı ı iddia olunan maddi ve manevi zararının tahsili istemi ile eldeki davayı açmı olup, yukarıda açıklanan yasal düzenleme ve tanımlar nazara alındı nda, tazminata dayanak olarak gösterilen karar idari i lem niteli indedir. dari i lemin itiraz merciinin sulh ceza hakimli i olması i lemin bu niteli ini ortadan kaldırmadı ı gibi yargı yolunu da belirlemeye yeterli ve elveri li de ildir. Bu itibarla, idari i lemden kaynaklanan eldeki davanın görüm ve çözüm yeri adli yargı de il, 2577 sayılı Yasanın 2.maddesi uyarınca idari yargı oldu u anla ıldı ndan a a idaki ekinde hüküm tesis edilmi tir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçeye göre;

1-Davanın HMK 114/1-b maddesi uyarınca REDD NE..."

8. Davacı vekilinin dilekçesi ile 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre do du unu öne sürdü ü olumsuz görev uyu mazlı nın giderilmesi istemiyle ba vurmaları üzerine, anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesince adli ve idari yargı dava dosyaları Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmi tir.

III. LG L HUKUK

9. 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "Amaç" ba lıklı 1. maddesi öyledir:

"Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye'ye giri leri, Türkiye'de kalı ları ve Türkiye'den çıkı ları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sa lanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ili kin usul ve esasları düzenlemektir."

10. 6458 sayılı Kanun'un "Kapsam" ba lıklı 2. maddesi öyledir:

"(1) Bu Kanun, yabancılarla ilgili i ve i lemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sa lanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye'ye gelen yabancılara acil olarak sa lanacak geçici korumayı kapsar.

(2) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye'nin taraf oldu u milletlerarası anla malar ile özel kanunlardaki hükümler saklıdır."

11. 6458 sayılı Kanun'un " nsani ikamet izni" ba lıklı 46. maddesi öyledir:

"(1) A a ıda belirtilen hâllerde, di er ikamet izinlerinin verilmesindeki artlar aranmadan, Bakanlıkça belirlenen sürelerle sınırlı olmak kaydıyla ve Genel Müdürlü ün onayı alınarak valiliklerce insani ikamet izni verilebilir ve bu izinler uzatılabilir:

a) Çocu un yüksek yararı söz konusu oldu unda

b) Haklarında sınır dı ı etme veya Türkiye'ye giri yasa ı kararı alındı ı hâlde, yabancıların Türkiye'den çıkı ları yaptırılmadı nda ya da Türkiye'den ayrılmaları makul veya mümkün görülmedi inde

c) 55 inci madde uyarınca yabancı hakkında sınır dı ı etme kararı alınmadı nda

ç) 53 üncü, 72 nci ve 77 nci maddelere göre yapılan i lemlere kar ı yargı yoluna ba vuruldu unda

d) Ba vuru sahibinin ilk iltica ülkesi veya güvenli üçüncü ülkeye geri gönderilmesi i lemlerinin devamı süresince

e) Acil nedenlerden dolayı veya ülke menfaatlerinin korunması ile kamu düzeni ve kamu güvenli i açısından Türkiye'ye giri ine ve Türkiye'de kalmasına izin verilmesi gereken yabancıların, ikamet izni verilmesine engel te kil eden durumları sebebiyle di er ikamet izinlerinden birini alma imkânı bulunmadı nda

f) Ola anüstü durumlarda

(2) nsani ikamet izni alan yabancılar, iznin verili tarihinden itibaren en geç yirmi i günü içinde adres kayıt sistemine kayıt yaptırmak zorundadır."

12. 6458 sayılı Kanun'un "Sınır dı ı etme" ba lıklı 52. maddesi öyledir:

"Yabancılar, sınır dı ı etme kararıyla, men e ülkesine veya transit gidece i ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dı ı edilebilir."

13. 6458 sayılı Kanun'un "Sınır dı ı etme kararı" ba lıklı 53. maddesi öyledir:

"(1) Sınır dı ı etme kararı, Genel Müdürlü ün talimatı üzerine veya resen valiliklerce alınır.

(2) Karar, gerekçeleriyle birlikte hakkında sınır dı ı etme kararı alınan yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebli edilir. Hakkında sınır dı ı etme kararı alınan yabancı, bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kendisi veya yasal temsilcisi, kararın

sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(3)(De i ik:21/11/2024-7533/36 md.) Yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı, sınır dı ı etme kararına kar ı, kararın tebli inden itibaren yedi gün içinde idare mahkemesine ba vurabilir. Mahkemeye ba vuran ki i, sınır dı ı etme kararını veren makama da ba vurusunu bildirir. Mahkemeye yapılan ba vurular on be gün içinde sonuçlandırılır. Mahkemenin bu konuda vermi oldu u karar kesindir. Yabancı rızası saklı kalmak kaydıyla, dava açma süresi içinde veya yargı yoluna ba vurulması hâlinde yargılama sonuçlanıncaya kadar yabancı sınır dı ı edilmez.”

14. 6458 sayılı Kanun'un “Sınır dı ı etme kararı alınacaklar” ba lıklı 54. maddesi öyledir:

“(1) A a ıda sayılan yabancılar hakkında sınır dı ı etme kararı alınır:

a) 5237 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi kapsamında sınır dı ı edilmesi gerekti i de erlendirilenler

b) Terör örgütü yöneticisi, üyesi, destekleyicisi veya çıkar amaçlı suç örgütü yöneticisi, üyesi veya destekleyicisi olanlar

c) Türkiye’ye giri , vize ve ikamet izinleri için yapılan i lemlerde gerçek dı ı bilgi ve sahte belge kullananlar

ç) Türkiye’de bulundu u süre zarfında geçimini me ru olmayan yollardan sa layanlar

d) Kamu düzeni veya kamu güvenli i ya da kamu sa lı ı açısından tehdit olu turanlar

e) Vize veya vize muafiyeti süresini on günden fazla a anlar veya vizesi iptal edilenler

f) kamet izinleri iptal edilenler

g) kamet izni bulunup da süresinin sona ermesinden itibaren kabul edilebilir gerekçesi olmadan ikamet izni süresini on günden fazla ihlal edenler

) Çalı ma izni olmadan çalı tı ı tespit edilenler

h) Türkiye’ye yasal giri veya Türkiye’den yasal çıktı hükümlerini ihlal edenler ya da bu hükümleri ihlale te ebbüs edenler

ı) Hakkında Türkiye’ye giri yasa ı bulunmasına ra men Türkiye’ye geldi i tespit edilenler

i) Uluslararası koruma ba vurusu reddedilen, uluslararası korumadan hariçte tutulan, ba vurusu kabul edilemez olarak de erlendirilen, ba vurusunu geri çeken, ba vurusu geri çekilmi sayılan, uluslararası koruma statüleri sona eren veya iptal edilenlerden haklarında verilen son karardan sonra bu Kanunun di er hükümlerine göre Türkiye’de kalma hakkı bulunmayanlar

j) kamet izni uzatma ba vuruları reddedilenlerden, on gün içinde Türkiye’den çıktı yapmayanlar

k) (Ek: 3/10/2016-KHK-676/36 md. ; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/31 md.) Uluslararası kurum ve kurulu lar tarafından tanımlanan terör örgütleriyle ili kili oldu u de erlendirilenler.

(2) (De i ik: 3/10/2016-KHK-676/36 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/31 md.) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (d) ve (k) bentleri kapsamında oldukları de erlendirilen uluslararası koruma ba vuru sahibi veya uluslararası koruma statüsü sahibi ki iler hakkında uluslararası koruma i lemlerinin her a amasında sınır dı ı etme kararı alınabilir.”;

15. 6458 sayılı Kanun'un “Sınır dı ı etmek üzere idari gözetim ve süresi” ba lıklı 57. maddesi öyledir:

“(1) 54 üncü madde kapsamındaki yabancılar, kolluk tarafından yakalanmaları hâlinde, haklarında karar verilmek üzere derhâl valili e bildirilir. Bu ki ilerden, sınır dı ı etme kararı alınması gerekti i de erlendirilenler hakkında, sınır dı ı etme kararı valilik tarafından alınır. De erlendirme ve karar süresi kırk sekiz saati geçemez.

(2) (De i ik:6/12/2019-7196/77 md.) Hakkında sınır dı ı etme kararı alınanlardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giri veya çıkı kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenli i veya kamu sa lı ı açısından tehdit olu turanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınır ya da 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar, yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırk sekiz saat içinde götürülür.

(3) Geri gönderme merkezlerindeki idari gözetim süresi altı ayı geçemez. Ancak bu süre, sınır dı ı etme i lemlerinin yabancıunun i birli i yapmaması veya ülkesiyle ilgili do ru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilir.

(4) (De i ik:6/12/2019-7196/77 md.) dari gözetimin devamında zaruret olup olmadığı, valilik tarafından her ay düzenli olarak de erlendirilir. Gerek görüldü ünde, otuz günlük süre beklenmez. dari gözetimin devamında zaruret görülmeyen yabancılar için idari gözetim derhâl sonlandırılır. Bu yabancılar, 57/A maddesi uyarınca idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilir.

(5) dari gözetim kararı, idari gözetim süresinin uzatılması ve her ay düzenli olarak yapılan de erlendirmelerin sonuçları, gerekçesiyle birlikte yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına tebli edilir. Aynı zamanda, idari gözetim altına alınan ki i bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa, kendisi veya yasal temsilcisi kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(6) dari gözetim altına alınan ki i veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim kararına kar ı sulh ceza hâkimine ba vurabilir. Ba vuru idari gözetimi durdurmaz. Dilekçenin idareye verilmesi hâlinde, dilekçe yetkili sulh ceza hâkimine derhâl ula tılır. Sulh ceza hâkimi incelemeyi be gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir. dari gözetim altına alınan ki i veya yasal temsilcisi ya da avukatı, idari gözetim artlarının ortadan kalktı ı veya de i ti i iddiasıyla yeniden sulh ceza hâkimine ba vurabilir.

(7) dari gözetim i lemine kar ı yargı yoluna ba vuranlardan, avukatlık ücretlerini kar ılama imkânı bulunmayanlara, talepleri hâlinde 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükümlerine göre avukatlık hizmeti sa lanır.

(8) (Ek:6/12/2019-7196/77 md.) dari gözetim altına alınan yabancıların uyruklarının tespit edilmesi amacıyla elektronik ve ileti im cihazları incelenebilir. nceleme sonucunda elde edilen veriler bu amaç dı ında kullanılmaz.”

16. 6458 sayılı Kanun'un “ dari gözetime alternatif yükümlülükler” ba lıklı 57/A. maddesi öyledir:

“(Ek:6/12/2019-7196/78 md.) (1)

57 nci maddenin ikinci fıkrasında sayılan yabancılar ya da idari gözetimi sonlandırılan yabancılar a a ıdaki idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilebilir:

- a) Belirli adreste ikamet etme
- b) Bildirimde bulunma
- c) Aile temelli geri dönü
- ç) Geri dönü danı manlı ı
- d) Kamu yararına hizmetlerde gönüllülük esasıyla görev alma
- e) Teminat
- f) Elektronik izleme

(2) Yabancıya birinci fıkradaki yükümlülüklerden bir ya da birkaçının getirilmesi durumunda, bu süre yirmi dört ayı geçemez.

(3) 57nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında olup da idari gözetim altına alınmayan yabancılar bu maddenin birinci fıkrasında sayılan yükümlülüklerden birinin ya da

birkaçının getirilmesi zorunludur.

(4) dari gözetime alternatif yükümlülükler tabi tutuldu u, yabancıya veya yasal temsilcisine ya da avukatına gerekçeleri ile birlikte tebli edilir. Hakkında idari gözetime alternatif yükümlülükler getirilen yabancı, bir avukat tarafından temsil edilmiyorsa kendisi veya yasal temsilcisi, kararın sonucu, itiraz usulleri ve süreleri hakkında bilgilendirilir.

(5) Elektronik izleme yükümlülüğüne tabi tutulan yabancı veya yasal temsilcisi ya da avukatı bu karara karşı sulh ceza hâkimine başvurabilir. Bu vuru yabancının tabi tutuldu u idari yükümlülüğü durdurmaz. Sulh ceza hâkimi incelemeyi be gün içinde sonuçlandırır. Sulh ceza hâkiminin kararı kesindir.

(6) dari gözetime alternatif yükümlülükler uymayan yabancılar idari gözetim altına alınabilir.

(7) Yabancıya teminat yükümlülüğü getirilmesi ve yabancının teminat süresi içerisinde mücbir sebepler ve mahkeme sürecinin sona ermemesi halleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye'den çıkmaması durumunda teminat Hazineye irat kaydedilir.

(8) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça düzenlenir.”

17. 6458 sayılı Kanun'un “Geri gönderme merkezleri” başlıklı 58. maddesi şöyledir:

“ (1) dari gözetime alınan yabancılar, geri gönderme merkezlerinde tutulurlar.

(2) Geri gönderme merkezleri Bakanlık tarafından işletilir. Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, T. K. D. veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işletirebilir.

(3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınırdışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

18. Uyu mazlık Mahkemesinin Kenan YAĞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Bayram EN, Döndü Deniz BİLİR, Mustafa EROL, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALI KAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/02/2026 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlığı olduğu, idari yargı ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yöntemine uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyu mazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın incelenmesi

19. Raportör-Hâkim Feride ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇETİNKAYA ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereğince görüşüldü:

20. Dava, Irak uyruklu davacının, 24/04/2023 ile 17/12/2023 tarihleri arasında anlırfa linde bulunan geri gönderme merkezinde haksız ve hukuka aykırı şekilde idari gözetim altında tutulduğu bahisle 82.000,00.-TL maddi, 100.000,00.-TL manevi olmak

üzere toplam 182.000,00.-TL tazminatın idari gözetimin ba ladı ı tarih olan 24/04/2023 tarihinden itibaren i letilecek yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle açılmı tır .

21. Dava dosyasının incelenmesinden, davacı hakkında sınır dı ı ve idari gözetim kararı verildi i, idari gözetim kararına kar ı anlıurfa 2. Sulh Ceza mahkemesinde dava açıldı ı ve davanın reddedildi i, sınır dı ı kararının ise Edirne dare Mahkemesinin E:2023/2150 ve K:2023/3193 sayılı kararıyla iptal edildi i, 24/04/2023 tarihinden itibaren idari gözetim altında tutuldu u iddia edilen davacının karar sonrasında 17/12/2023 tarihinde tahliye edildi i, dolayısıyla anlıurfa 1 Göç dairesi Geri Gönderme Merkezinde 24/04/2023-17/12/2023 tarihleri arasında toplam 7 ay 23 gün boyunca haksız yere idari gözetim altında tutulması nedeniyle 82.000-TL maddi, 100.000-TL manevi olmak üzere toplam 182.000 TL tazminatın ödenmesi istemiyle bakılan davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

22. Olayda, açılan davanın, davacı hakkında 6458 sayılı Kanun uyarınca idari gözetim altına alınması nedeniyle u ranıldı ı öne sürülen maddi ve manevi zararların tazmini istemine yönelik oldu u, istemin 5271 sayılı Kanun kapsamında bulunmadı ı, 6458 sayılı Kanun'da da idari gözetim kararına kar ı sulh ceza hakimine ba vurulaca ı düzenlenmi olup, aynı i lemden kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılaca ı, ancak, Mahkememizin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli oldu u hususunda karar verme yetkisi bulunmadı ı gözetildi inde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerekti i sonucuna varılmı tır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/09/2025 tarih ve E.2025/714 K.2025/2550 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. anlıurfa 5. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/09/2025 tarih ve E.2025/714 K.2025/2550 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

16/02/2026 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan Vekili
Kenan
YA AR

Üye
Bayram
EN

Üye
Döndü Deniz
B L R

Üye
Mustafa
EROL

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALI KAN

